

ԵՐԵՎԱՆԻ Ս. ՍԱՐԳԻՍ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՆԻՍ ՎԵՐԱՆՈՐԴՎԱԾ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՔԸ

ԵՐԵՎԱՆԻ Ս. ՍԱՐԳԻՍ ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾ
ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՆԻՍԵ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՆԱՎԱԿԱՏԻՔՆ ՈՒ ՕԾՈՒՄԸ

Հոկտեմբերի 3-ին, կիրակի օրը, առավոտյան ժամը 10-ին, մեծ հանդիսությամբ կատարվեց լուսնոնաբնակ Գևորգ և Հովհաննես Քյուրքեյան եղբայրների նվիրատվությամբ վերակառուցված Երևանի ս. Սարգիս եկեղեցու նավակատիքն ու օծումը՝ ձեռամբ Արարատյան հայրապետական թեմի առաջնորդական փոխանորդ տ. Կոմիտաս արքեպիսկոպոսի:

Հանդիսությանը ներկա էին Վեհափառ Հայրապետը, տ. Եղիշե և տ. Ծնորճք պատրիարքները, թեմակալ բոլոր առաջնորդներն ու եպիսկոպոսները, թեմերի բոլոր պատգամավորները, ուխտավորներն ու հյուրերը և հավատացյալների մի հոծ բազմություն:

Հանդիսությանը ներկա էր նաև ՀՍՍՀ Միևիստրների սովետին առընթեր հայ եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ Սարգիս Գասպարյանը:

Արարողությունն սկսվեց եկեղեցու նոր դռան սեմի և վերին շենքի (բարատր) օծումով: Սյնուհետև օծվեցին «աջ և երկրորդ սինն արքյո եկեղեցւոյս», ապա «հիւսիսային սինն արքյո եկեղեցւոյս», «հարաւային սինն արքյո եկեղեցւոյս», «նակատն արքյո բեմիս», «հարաւային կամարն արքյո խորանիս», այնուհետև «խորանն արքյո եկեղեցւոյս» և հուսկ ուրեմն՝ «հիւսիսային կամարն արքյո խորանիս»:

Եկեղեցու օծումից հետո սկսվեց հանդիսավոր սուրբ պատարագը, որ մատուցեց տ. Կոմիտաս արքեպիսկոպոսը:

«Հայր մեր»-ից առաջ քարոզեց Վեհափառ Հայրապետը.

ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՔԱՐՈՋԸ ԵՐԵՎԱՆԻ Ս. ՍԱՐԳԻՍ ԵԿԵՂԵՑՈՒ
ՕԾՄԱՆ ԱՌԹԻՎ
(3 հոկտեմբերի 1976 թ.)

«Յանուն Հօր և Որդույ և Հոգույն սրբոյ»:

«Քանզի ի սմա ծագեաց մեզ լոյս ի Հայաստան աշխարհի»:

«Որովհետև սրանով լոյս ծագեց մեզ համար Հայաստան աշխարհի վրա»:

Սիրելի հավատացյալներ,

Մենք բոլորս Աստուծո ռոգորմությամբ հավաքված ենք այստեղ, այս ս. եկեղեցու վերականգնումից հետո նրա օծման առիթով. «Քանզի ի սմա ծագեաց մեզ լոյս ի Հայաստան աշխարհի»:

Մեր ժողովուրդը՝ հայ հավատացյալ ժողովուրդը, բազում դարերից ի վեր հավատում է, թե իմանալի լույսը, ոգու և հոգու լույսը ծագեց Հայաստանի վրա այն օրվանից, երբ նա ընդունեց քրիստոնեական հավատքը, և կառուցվեցին հայ աղոթքի տները, առաջինը՝ ս. Էջմիածնում, և հետո բազում-բազում նման եկեղեցիներ, վանքեր Հայաստանի ամբողջ տարածքի վրա:

Այսօր էլ մեր հավատացյալ ժողովուրդը և՛ Հայաստանում, և՛ ի սփյուռս աշխարհի այս հավատքով է ապրում, նախնյաց այս նվիրական համոզումով և տեսիլքով: Եվ դարերի մեր պատմությունը, մեր ժողովրդի պատմությունը վավերական մի ապացույց է այն ճշմարտության, թե իսկական լույսը հայ ժողովրդի մեջ ճառագայթեց ու ծաղկեց շնորհիվ քրիստոնեական հավատքի:

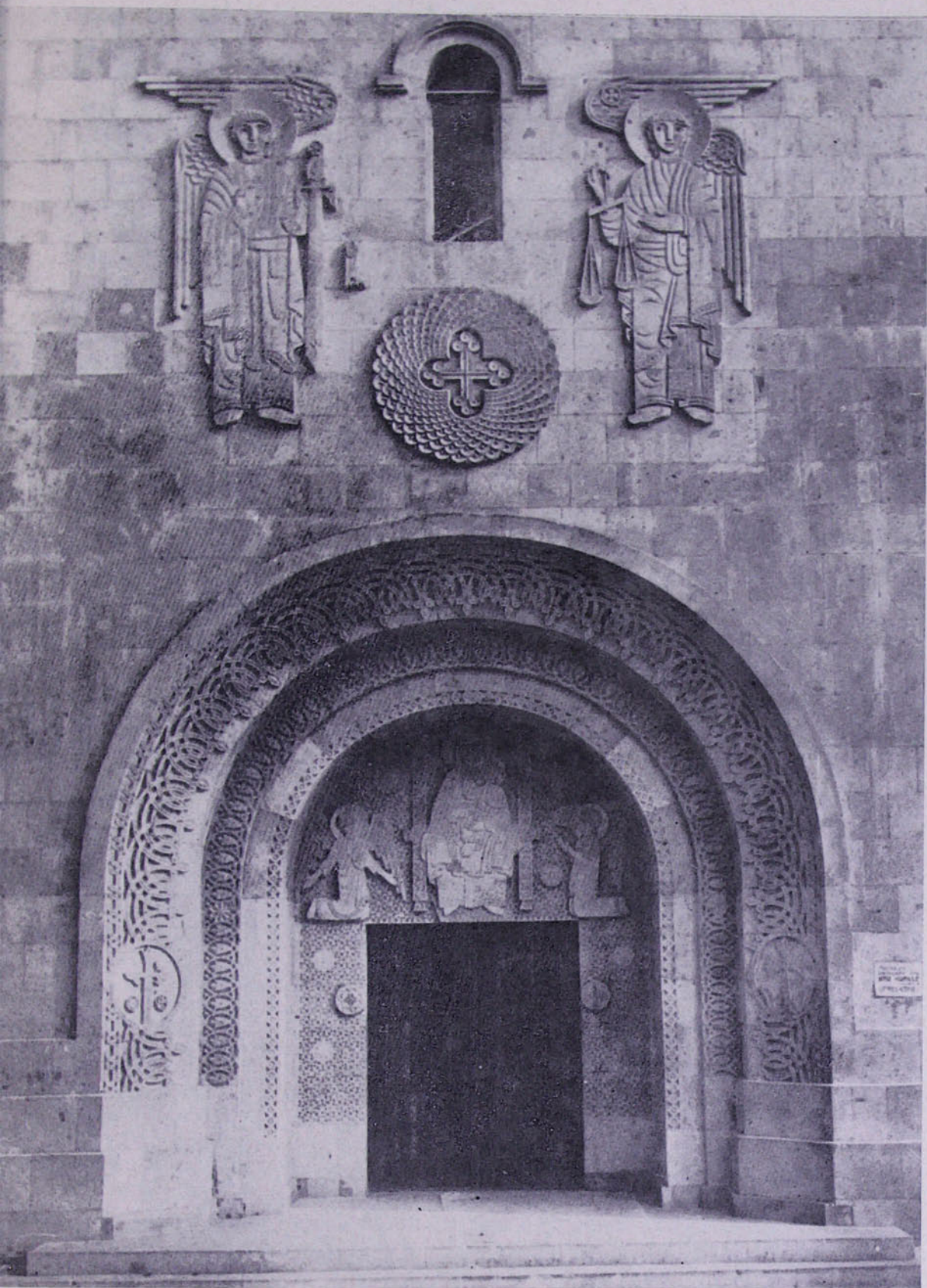
Ու ահա մի նոր ապացույց մեր այդ հավատքի. վերածնված մեր հայրենիքի քաղաքամայր Երևանի կուրծքի վրա բարձրացավ այս գեղեցիկ նոր եկեղեցին՝ Երևանի ս. Սարգիս վերականգնված եկեղեցին: Մեր երազանքն էր այս տաճարի վերականգնումը և բարեգարդումը:

Մեր գահակալության առաջին տարիներից ի վեր Մեր մտածումի առարկան եղել է նաև այս եկեղեցին:

Ավելի քան տասը տարիներ առաջ սկսվեցին աշխատանքները՝ նախագծովը տաղանդավոր ճարտարապետ Ռաֆայել Իսրայելյանի, որ, ավա՛ղ, մեր մեջ չէ այսօր: Բայց նրա գործը շարունակեց, իբրև նախագծող և իբրև իրագործող, ճարտարապետ Արծրուն Գալիկյանը՝ Մայր Աթոռիս զխավոր ճարտարապետը: Ահա այս երկու ճարտարապետների՝ Ռաֆայել Իսրայելյանի և Արծրուն Գալիկյանի նախագծով, աշխատանքով և տեսիլքով է, որ ծնունդ առավ այս բարձրադիր գմբեթով եկեղեցին:

Երևանի ս. Սարգիս եկեղեցին հին պատմություն ունի, սիրելի հավատացյալներ: Հիմնադրության ճշգրիտ թվականը հայտնի չէ թեև, սակայն հավանաբար է կամ Ը դարերի շրջանում պետք է տանել այդ թվականը: Դարերի ընթացքում մի քանի անգամ ավերվել էր այն բարբարոսների արշավանքների հետևանքով և շուրջ 300 տարի առաջ վերականգնվել էր համեստ այն արտաքինով, որ ծանոթ էր ձեզ:

Ուրեմն շուրջ տասը տարիներ առաջ սկսվեցին վերականգնման աշխատանքները, տ. Վահան եպիսկոպոսի առաջնորդական փոխադրության շրջանում: Երկար և ծանր աշխատանք կատարվեց տարիներ շարունակ, որպեսզի իրականանա եկեղեցու ամբողջական քարապատումը: Կառուցման ընթացքում նոր մտածումներ առաջ եկան, որպեսզի եկեղեցին ավելի բարձր դիրք ստանա, և նրա գմբեթը սլանա դեպի երկինք, ազատված՝ կողքի շեն-

ԵՐԵՎԱՆԻ Ս. ՍԱՐԳԻՍ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՔԱՆԴԱԿԱՋԱՐԻ ԳԼԽԱՎՈՐ ՄՈՒՏՔԸ

քերի ծանրությունից: Այս առաջադրանքի իրականացումը կպարտինք հասկապես ճարտարապետ Արծրուն Գալիկյանի համառ լավատեսության: Այսպես է, որ մարմին առավ այս գեղեցիկ, հաղկական ոճով ու Սարգիս եկեղեցին, նաև խորհուրդներով Մայր Աթոռի կողքին գործող ճարտարապետների գիտական հանձնաժողովի: Կառուցող ինժեներները եղան՝ սկզբնական շրջանում ճարտարապետ Վաչագան Խաչատրյանը, և ապա ինժեներ Միքայել Հովհաննիսյանը:

Վերջին տարիների ընթացքում, առաջնորդական փոխանորդ տ. Կոմիտաս արքեպիսկոպոսն է, որ տևապես հետևեց ու հսկեց աշխատանքներին՝ իր կողքին ունենալով և՛ թեմական խորհուրդը, և՛ ու Սարգիս եկեղեցու վարչությունը՝ գլխավորությամբ նրա ատենապետ Կրն. Մուշեղ Սերոբյանի: Բոլորը միասին, մասնագետներ, հոգևորականներ և աշխարհիկ ներկայացուցիչները մեր ժողովրդի, ձեռք-ձեռքի տված, Մեր օրհնության ներքև, կարողացան կյանքի կոչել իրենց վատահաված այս նվիրական գործը:

Ս. Սարգիս եկեղեցու վերակառուցման ամբողջ ընթացքում Մենք վալեցիկնք նաև հայրենի կառավարության և Երևանի քաղաքային իշխանությունների հույժ բարյացակամ վերաբերմունքը և նույնիսկ հաճախ անմիջական օժանդակությունը:

Կխորհինք, թե Երևանի հավատացյալները հոգեկան մխիթարությամբ է, որ այսօր գտնվում են այստեղ՝ փառք տալով Տիրոջը, որ ահա քաղաքամայր Երևանն օժտվեց մի նոր զարդով, հաղկական ճարտարապետության մի նոր կոթողով, աղոթքի մի սքանչելի նոր սրբավայրով:

Միրելի հավատացյալներ, Մենք, իբրև Հայրապետ, այսօր ուրախ ենք, և հրճվում է Մեր հոգին՝ տեսնելով իրականացումը նաև Մեր այս ծրագրի: Աղոթում ենք առ Աստված, որ հավետ անասան մնա այս փառահեղ Մայր եկեղեցին, և միշտ իր դռները բաց պահի մեր հավատացյալների առջև՝ բաշխելու համար բոլորին աստվածային օրհնությունը, ու Հոգու շնորհները և Քրիստոսի սերն ու խաղաղությունը:

Միրելի հավատացյալներ, այս ու տաճարը վերակառուցվեց նյութական միջոցներովը լոնդոնաբնակ երկու հայորդիների՝ մեր եկեղեցու հարազատ զավակների, երկու երիտասարդ հույերի՝ Գևորգ և Հովհաննես Քյուրքճյանների, բարի զավակները հավատացյալ մի ընտանիքի՝ Սարգիս և Աստղիկ Քյուրքճյանների: Սարգիս Քյուրքճյանը մի անձնավորություն է, որ ծանոթ է մեր ամբողջ գաղթաշխարհին և սիրելին է մանավանդ Մայր Աթոռ ու Էջմիածնի տակավին հանգուցյալ, երջանկահիշատակ Գևորգ Զ կաթողիկոսի օրերից: Նա ահավասիկ ավելի քան 30 տարիներից ի վեր Լոնդոնում հանդիսանում է բարեկամը մեր վերածնված մայր երկրի և բարերարը Մայր Աթոռ ու Էջմիածնի:

Երկար պիտի լինեք թվել նրա բոլոր բարերարությունները՝ ի պաշտոնություն Մայր Աթոռ ու Էջմիածնի, բայց այսօր Մենք խղճի պարտք ենք համարում երախտագիտությամբ հիշել իր և իր որդիների մեծ նվիրատվությունը՝ ավելի քան հարյուր հազար դոլլար, որի շնորհիվ հնարավոր եղավ հոգալ ծախսերն այս մեծածախս գործին: Տեսնում ենք, սիրելիներ, թե ինչպես սփյուռքի տարածքի վրա մեր ժողովուրդն ունի հավատավոր զավակներ, որոնք հավատարիմ են մեր լույս հավատքին, մեր նախնյաց ավանդություններին, և իրենց կյանքի հիշատակն ուզում են կապել մի կոթողի հետ՝ բարձրացած հայրենի հողի վրա:

Ահավասիկ այսպիսիներ հանդիսացան տիկին և պրն. Սարգիս Քյուրքճյանների զավակները:

Համուն Երևանի հայ հավատացյալների և հաճուն այս եկեղեցու հոգեվոր և աշխարհական պաշտոնյաների մի անգամ ևս Մեր երախտագիտությունն ենք հայտնում նրանց և Մեր աղոթքն ենք բարձրացնում իսկ Աստված, որ նրանց պահի, պահպանի քաջառողջ, երկար և արևշատ, խաղաղ տարիներ՝ ընտանեկան երջանկությամբ:

Սիրելի ժողովուրդ, այսօր, այս ուրախությամբ և հոգեկան այս մխիթարությամբ ս. Էջմիածնից բերում ենք նաև ձեզ բոլորիդ Աստուծո օրհնությունը և աղոթում ենք բոլորիդ քաջառողջության և արևշատության համար:

Թող Աստված անշարժ և միշտ լույսի մեջ շողշողուն պահի այս Մայր եկեղեցին և ձեզ բոլորիդ՝ իր օրհնության ներքև, այժմ և հավիտյան. ամեն:

Ս. Սարգիս եկեղեցու վերակառուցման առիթով տաճարի ներսում, գլխավոր մուտքի կամարի աղեղի վրա, մարմարե տախտակ է զետեղված՝ հետևյալ արձանագրությամբ.

«Ի Հայրապետության Ս. Ս. Վազգենի Ա կաթողիկոսի Ամենայն Հայոց և ի փոխանորդութեան տ. Կոմիտաս արքեպիսկոպոսի ի հիմանէ վերակառուցաւ և բարեգարդեցաւ սուրբ Սարգիս եկեղեցիս արդեամբ Լոնտոնաբնակ Գէորգի և Յովհաննիսի՝ որդւոցն Սարգսի և Աստղիկի Քիրքճեան յամի Տեառն 1976 յամսեանն հոկտեմբերի

ի վայելումն հաւատացելոց քաղաքամայր Երևանի:

Ծարտարապետք Ռաֆայել Իսրայելեան և Արծրուն Գալիկեան»:

Հավարտ ս. պատարագի Վեհափառ Հայրապետի հանդիսադրությամբ ս. Սարգիս եկեղեցում կատարվեց հոգեհանգստյան մասնավոր արարողություն Քյուրքճյան ընտանիքի հին և նոր ննջեցյալների հոգիների խաղաղության համար:

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՆՈՒՆ ԱՐԱՐԱՏՅԱՆ ԹԵՄԻ

Հոկտեմբերի 8-ին, ժամը 15-ին, Երևանի ս. Սարգիս եկեղեցու առաջնորդական փոխանորդ տ. Կոմիտաս արքեպիսկոպոսը, թեմական խորհուրդը և ս. Սարգիս եկեղեցու վարչությունը «Ամի» հյուրանոցի ռեստորանում ճաշկերույթ տվեցին՝ ի պատիվ Հայոց Հայրապետի, Երուսաղեմի և Կ. Պոլսի սրբազան պատրիարքների, թեմական առաջնորդների, թեմերի պատգամավորների, Մայր Աթոռի բարերարների և հյուրերի՝ մասնակցությամբ 180 հոգու:

Ծաշկերույթին ներկա էին նաև ՀՍՍՀ Միևիստրների սովետին առընթեր հայ եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ Սարգիս Գասպարյանը և տեղակալ Ա. Հասրաթյանը:

Խոսք առնելով տ. Կոմիտաս արքեպիսկոպոսը վեր հանեց սրբալույս մեռոնի օրհնության և Վեհափառ Հայրապետի գահակալության քաճառման կին նվիրված հանդիսությունների հոգևոր ու եկեղեցական, ազգային ու հայրենասիրական նշանակությունը:

Այնուհետև առաջնորդական փոխանորդ սրբազանը ծանրացավ ս. Սարգիս եկեղեցու վերականգնման կապակցությամբ կատարված աշխատանքների վրա, ոգեկոչեց հիշատակը հանգուցյալ ճարտարապետ Ռաֆայել Իսրայելյանի և ապա իր, թեմական խորհրդի ու եկեղեցական գործադիր իշ-

խանության անունից շնորհակալություններ հայտնեց ճարտարապետ Արծրուն Գալիկյանին, ինժեներ Միքայել Հովհաննիսյանին և այն բոլոր շինարար վարպետներին, բանվորներին, որոնք իրենց նվիրյալ աշխատանքներով սխալով ի գլուխ հանեցին ս. Սարգիս եկեղեցու հիմնական վերակառուցումը:

Տ. Կոմիտաս արքեպիսկոպոսը շնորհակալության և երախտագիտության խոսք ուղղեց նաև Մայր Աթոռի բարերար տեր և տիկին Սարգիս-Աստղիկ Քյուրքճյաններին, որոնց լոնդոնաբնակ որդիների՝ Գևորգ և Հովհաննես Քյուրքճյանների արդյամբ և նվիրատվությամբ գլուխ բերվեց ս. Սարգիս եկեղեցու վերակառուցումը:

Ապա Հայոց Հայրապետին ուղղյալ շնորհակալության և որդիական երախտագիտության հետևյալ ջերմ խոսքն ասաց, հանուն Քյուրքճյան ընտանիքի անդամների, ազգային բարերար պրն. Սարգիս Քյուրքճյանը.

ՏԻԱՐ ՍԱՐԳԻՍ ՔՅՈՒՐՔՃՅԱՆԻ ԾՆՈՐՀԱՎԱԼՈՒԹՅԱՆ ԽՈՍՔԸ

Վեհափառ Տեր,

Ամենապատիվ սրբազան հայրեր,

Հարգելի պարոն Սարգիս Գասպարյան,

Գերաշնորհ և հոգեշնորհ հայրեր,

Հարգելի պատգամավորներ և հյուրեր,

Սիրելի ներկաներ,

Այսօր պատմական և ամնոռանալի օր մըն է Քյուրքճյան ընտանիքի անդամներու համար, ինձի համար, տիկնոջս և երկու զավակներու համար:

Շատ ցանկալի էր, որ երկու զավակներս ալ այս հանդիսավոր պահուն այստեղ ըլլային՝ իրենց շնորհակալությունը և երախտագիտությունը հայտնելու Ամենայն Հայոց մեր շատ սիրելի Վեհափառ Հայրապետին, այն բացառիկ պատիվին համար, որ այսօր սրբալույս մեռոնի օրհնության և Հայոց Հայրապետի զահակալության 20-ամյակի հանդիսությունները կեդրափակվին մեր պանծալի մայրաքաղաքի՝ Երևանի առաջնորդանիստ ս. Սարգիս եկեղեցւո վերանորոգության ավարտումեն հետո անոր օծման արարողությամբ:

Խանդավառված Հայոց Հայրապետի շինարարական, վանքերու և եկեղեցիներու վերանորոգման ծրագիրներեն, որոնք իրականացան տարիներու ընթացքին, մեր ընտանիքին ալ սրտագին բաղձանքը եղաւ Նորին Սուրբ Օծության շինարարական այդ ձեռնարկներուն բերել իր համետ տանակցությունը:

Եվ ահա Վեհափառ Հայրապետի թելադրությամբ և ցանկությամբ մենք սիրով հանձն առինք հոգալ Երևանի առաջնորդանիստ ս. Սարգիս եկեղեցւո վերանորոգության ծախսերը: Այդ ծախսերը սիրով հանձն առին մեր երկու զավակները՝ Գևորգը և Հովհաննեսը, ի հարգանս իրենց ծնողաց:

Ուրախ եմ, որ զավակներու այդ ցանկությունը կատարված է շատ փառավոր և շքեղ կերպով: Այսօր մեր սիրելի ու պաշտելի քաղաքամայր Երևանի ճարտարապետական հոյակապ կերպարի հետ համահնչուն կբարձրանա ս. Սարգիս եկեղեցին՝ զարդարելով Երևանը հայ եկեղեցական ճարտարապետության հարազատ ոգին և հայեցի դրոշմը կրող այս վերանորոգված տաճարով, ինչ որ անհրաժեշտ էր մեր մայրաքաղաքին համար:

Մենք ուրախ ենք և չափազանց գոհ, որ Քյուրքճյան ընտանիքին կողմէ

այս առթիվ կատարված 100.000 դոլլարի նվիրատվությունը, Հայոց Հայրապետի անմիջական հսկողության տակ, կուպեկ առ կուպեկ ծառայած է իր սուրբ նպատակին:

Վեհափա՛ռ Տեր, թույլ տվեք պատմական և մեզի համար անմոռանալի այս պահում տիկնոջս և երկու զավակներու շնորհակալությունը և երախտագիտությունը հայտնել Ձեզի՝ տարիներու մեր երազանքը իրականացած տեսնելու համար:

Այս առթիվ մեր շնորհակալության և երախտագիտության մասնավոր խոսքը կողդենք Ձեզի, որ ընդառաջեցիք մեր ցանկության և թելադրեցիք, որ ի հիմանե վերանորոգվի ս. Սարգիս եկեղեցին:

Շնորհակալության խոսք ունինք հայտնելու նաև մեր հայրենի բարեխնամ կառավարության՝ ի դեմս ՀՍՍՀ Միևհատրներու սովետին առընթեր հայ եկեղեցվո գործերու խորհուրդի նախագահ պարոն Սարգիս Գասպարյանին, որ քաջալերեց այդ ձեռնարկը և պայմաններ ստեղծեց, որպեսզի հաջողությամբ ավարտի ս. Սարգիս եկեղեցվո վերանորոգումը:

Սրտագին շնորհակալության խոսք ունիմ նաև մեր ճարտարապետներուն, հանգուցյալ ճարտարապետ Ռաֆայել Իսրայելյանին, որուն բարի հոգին հիմա երկնքի մեջ կհրճվի՝ տեսնելով իր նախագիծով կատարված այս վերանորոգությունը: Շնորհակալություն նաև ճարտարապետ Արծրուն Գալիկյանին և ինժեներ Միքայել Հովհաննիսյանին, բոլոր վարպետներուն՝ Արտաշես Հովսեփյանին, Նիկոլայ Խաչատրյանին և ուրիշներուն, որոնք իրենց ուժն ու վարպետությունը չխնայեցին՝ այս ձեռնարկին հաջողության համար:

Մասնավոր շնորհակալության խոսք ունիմ նաև Արարատյան հայրապետական թեմի փոխանորդ տ. Կոմիտաս արքեպիսկոպոսին, թեմական խորհուրդի անդամներուն և անոր ժրջան նախագահին, որոնք ամեն ինչ ըրին՝ ս. Սարգիս եկեղեցվո նորոգությունը փառքով և պատվով կատարելու համար:

Շնորհակալություն նաև այստեղ ներկա գտնվող արքայական պատրիարքներուն, եպիսկոպոսներուն և պատգամավորներուն:

Մեր եկեղեցական աղոթքներեն մեկուն մեջ կկարդանք. «Երանի եկեղեցի շինողաց»:

Այսօր այդ երանությունը ունինք մենք՝ Քյուրքճյան ընտանիքի անդամներս, շնորհիվ մեր սիրելի և շինարար Հայոց Հայրապետին:

Այս պահուս, Վեհափառ, մեզի կմնա խնդրել Ձեր հայրական օրհնությունները և բարեմաղթել Ձեզ, որ երկար տարիներ բազմած մնաք ս. Լուսավորչի այս դարավոր Աթոռին վրա ու շարունակեք Ձեր եկեղեցաշեն, հայրենամուկ գործունեությունը՝ ի փառս մեր եկեղեցիին և հայ ժողովուրդին:

Թող կեցցե Մայր Աթոռ ս. Էջմիածինը:

Թող երկար ապրի անոր արժանավոր Գահակալը:

Ու թող միշտ խաղաղության, բարօրության մեջ ամրանա ու հզորանա մեր մայր հայրենիքը՝ Սովետական Հայաստանը:

Վեհափա՛ռ Տեր, վերջին ցանկություն մըն ալ ունիմ այս պահուս: Կյանդրեմ Ձեր մասնավոր հայրական օրհնությունները երկու զավակներու՝ Գևորգ և Հովհաննես Քյուրքճյաններուն՝ անոնց և անոնց զավակներուն կյանքի արևաշատության և երջանկության համար:

Ծաշկերության ավարտին տ. Կոմիտաս արքեպիսկոպոսը հրավիրեց Հայոց Հայրապետին՝ Իր վերջին օրհնությունը և պատգամը տալու բոլոր ներկաներին:

Հուզիչ էր պահը: Երագի մեծ անցան սրբալույս մեռոնի օրհնության և Հայոց Հայրապետի գահակալության քսանամյակին նվիրված հիշարժան և անմոռանալի օրերը, անցան այդ օրերն արագ, բայց բովանդակալից, հոգեշեն և հուզումնառատ:

Ուրախության և հպարտության արցունքներ էին փայլում շատերի աչքերում: Հուզված էր Հայոց Հայրապետը, հուզված էին բոլորը:

Սրտագին ծափողջույնների մեջ խոսք առնելով հոբելյար Հայոց Հայրապետը, Իր պատգամի մեջ մի անգամ ևս անդրադարձավ սրբալույս մեռոնի՝ մեր ժողովրդի կյանքում ունեցած հոգևոր, ազգային և հայրենասիրական նշանակության մասին՝ որպես մեր ժողովրդի հոգևոր միության կենդանի ու սրբազան խորհրդանշան, որպես ոգեկան ամուր շաղախ, որով դրոշմվում են հայ եկեղեցու զավակները ի հայրենիս և ի սիրտուս աշխարհի՝ դառնալու համար անքակտելի, անբաժանելի մի ամբողջություն որպես մշակույթ, որպես ժողովուրդ և որպես եկեղեցի:

Հայոց Հայրապետը թելադրեց, որ հանդիսություններին ներկա թե՛ հոգեվորական և թե՛ աշխարհական պատգամավորները, վերադառնալով իրենց թեմերն ու համայնքները, տանեն իրենց հետ Մայր Աթոռ ս. Էջմիածնի դարավոր օրհնությունները, հայրական Իր ողջույնները և փոխանցեն հայ ժողովրդի տարասիրտ զավակներին, որպեսզի այդ օրհնության ներքո միշտ վառ ու կենդանի մնա հայ ժողովրդի անբաժանելիության, հայ եկեղեցու միության և մեկության փրկարար գիտակցությունը վերածնված Հայոց աշխարհի ժայռակերտ հավատքի և զգացումի մեջ:

Հայոց Հայրապետն Իր պատգամի մեջ կրկին անգամ անդրադարձավ շուրջ երկու տարուց ի վեր Լիբանանում տեղի ունեցող տխուր իրադարձություններին և ողբերգական կացությանը, որի պայմաններում ապրում են երկրի քրիստոնյա և մահմեդական համայնքները, այդ թվում նաև՝ հայ ժողովրդի դժբախտ զավակները:

Լիբանանին և նրա աստվածասեր բոլոր ժողովուրդներին երկնային խաղաղություն ցանկանալուց հետո Հայոց Հայրապետը մի անգամ ևս բոլոր պատգամավորների ուշադրությունը հրավիրեց լիբանանաբնակ մեր կարոտյալ եղբայրներին նյութապես և բարոյապես օգնելու անհրաժեշտության վրա՝ այդ առթիվ շեշտելով. **«Մենք կամենում ենք վերստին Մեր հայրապետական կոչն ուղղել սփյուռքի մեր բոլոր եկեղեցական համայնքներին»:**

Իր խոսքի մեջ Վեհափառ Հայրապետն անդրադարձավ նաև ս. Սարգիս եկեղեցու վերակառուցման գործին իրենց նյութական մասնակցությունը բերած Քյուրքճյան երկու եղբայրների առատաձեռն նվիրատվությանը և այս առթիվ, նրանց բարերարությունն արժանացնելով Իր հայրապետական բարձր գնահատությանը, նրանց շնորհեց ս. Գրիգոր Լուսավորչի առաջին կարգի շքանշաններ: Վեհափառ Հայրապետը, հանդիսավորապես այդ շքանշանները հանձնելով երկու եղբայրների ծնողներին, թելադրեց Անգլիայի հայոց հայրապետական պատվիրակ և Լոնդոնի հայոց հոգևոր տեսուչ տ. Ներսես եպիսկոպոս Պոզապալյանին, որ մասնավոր մի հանդիսությամբ Իր անունից հանձնի դրանք Մայր Աթոռի բարերարներին:

Հայոց Հայրապետի այս հայտարարությունը ներկաների կողմից ընդունվեց ջերմ ծափահարություններով:

Այս առթիվ Վեհափառ Հայրապետը բարեհաճեց ու Գրիգոր Լուսավորչի շքանշանով զարդարել նաև կուրծքը Մայր Աթոռի հարազատ զավակ, հասարակական ծանոթ գործիչ և մտավորական պրոֆ. Բարունակ Թովմասյանի, որը շուրջ 45 տարիներ եկեղեցական ու կրթական վաստակ ունի Լիբանանի մեր ազգային-եկեղեցական կյանքի մեջ: Վեհափառ Հայրապետն անդրադարձավ նաև պրոֆ. Բարունակ Թովմասյանի ազգասիրական ծառայությանը լիբանանահայ կարոտյալ ընտանիքների օգնության հանձնաժողովում՝ որպես նրա սրտացավ ու նվիրյալ անդամի:

Վերջում թե՛ պրն. Սարգիս Քյուրքճյանը և թե՛ պրոֆ. Բարունակ Թովմասյանը շնորհակալության և երախտագիտության խոսք ասացին հայրապետական այս բարձր գնահատանքի առիթով:

Հրաժեշտի սույն ճաշկերույթն ավարտվեց խմբովին երգված Տերունական աղոթքով:

ՀՈԳԵՎՈՐԱԿԱՆ ԵՎ ԱՇԽԱՐՀԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՆԵՐԸ ՀՐԱԺԵՇՏ ԵՆ ՏԱԼԻՍ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌԻՆ

Հոկտեմբերի 4—5 օրերին հոգևորական և աշխարհական բոլոր պատգամավորներն ու հյուրերը հրաժեշտ տվեցին Վեհափառ Հայրապետին, Մայր Աթոռին և մեկնեցին անմոռաց տպավորություններով:

Հոկտեմբերի 5-ին, երեքշաբթի օրը, ժամը 13-ին, Մոսկվայի վրայով դեպի իրենց Աթոռներն ու թեմերը մեկնեցին Երուսաղեմի հայոց պատրիարք տ. Եղիշե արքեպիսկոպոսը, Կ. Պոլսի հայոց պատրիարք տ. Շնորհք արքեպիսկոպոսը՝ ողեկությամբ տ. Սերովբե, տ. Բաբգեն, տ. Թորգոմ, տ. Ծահե, տ. Վաչե արքեպիսկոպոսների, տ. Գարեգին և տ. Գյուտ եպիսկոպոսների:

Այլ պատգամավորներ և հյուրեր մեկնեցին հաջորդող մեկ-երկու օրերին:

Սեպտեմբերի 25-ից հոկտեմբերի 5 օրերը սրբալույս մեռոնի օրհնությանը և Հայոց Հայրապետի քսանամյա գահակալությանը նվիրված հանդիսությունները, ուխտագնացություններն ու այցելություններն անցան հոգեշահ, հաճելի, հետաքրքրական ու բովանդակալից, եկեղեցասիրական ու հայրենատրոփ խոր ու անկեղծ ապրումներով և վերածվեցին մեր հավատի դարավոր կենտրոն Մայր Աթոռ ու Էջմիածնի, նրա արժանավոր Գահակալի, մեր վերածնված մայր հայրենիքի շուրջ բոլոր պատգամավորների, հյուրերի, ուխտավորների ու բովանդակ հայ ժողովրդի համախմբվածության, սիրո, հավատարմության համազգային մի սրբազան տոնի:

Բոլոր պատգամավորներն ու հյուրերը կարոտակեզ շրթներով ու ծնրադիր համբուրեցին մեր սուրբ վանքերի խնկաբույր քարերը, ազգային անսահման հպարտությամբ և երջանկությամբ զմայլվեցին մեր հայրենիքի շքեղ վերելքով ու հաղթական երթով՝ ի տես հայրենաքնակ մեր ժողովրդի օրավուր զարգացող և խոստումնալից առօրյայի, և լցվեցին անխախտ հավատով դեպի նրա առավել պայծառ ապագան:

Անցնող օրերի ընթացքում պատգամավորներն ու հյուրերը ծանոթացան նաև Մայր Աթոռի միաբանական կյանքին: Բոլորն էլ միահամուռ հաստատեցին Վեհափառ Հայրապետի թե՛ հոգևորական և թե՛ աշխարհական գործակիցների եռանդուն աշխատասիրությունը, նրանց հավատարմությունն ու

նվիրվածությունը Մայր Աթոռ ս. Էջմիածնին՝ ի պայծառություն մեր սուրբ եկեղեցու:

Պատգամավորներն ու հյուրերն այցելեցին Մայր Աթոռի գրասենյակները՝ դիվանատուն, Միջեկեղեցական հարաբերությունների բաժին, խմբագրատուն, հոգևոր ճեմարան, վանական սեղանատուն, ֆինանսական-տնտեսական բաժիններ, շինարարական տեղամասեր, Մայր Աթոռի արհեստանոցներ, Մայր Աթոռի տպարան, և իրենց սրտագին գոհունակությունը հայտնեցին տիրող կարգ ու կանոնի, մաքրության, աշխատանքների կազմակերպվածության և կանոնավորության համար:

Այս սրբազան օրերին բովանդակ հայ ժողովրդի սրտագին մաղթանքն է, որ երկա՛ր ու երկա՛ր տարիներ մեր շինարար ու աստվածարյալ Հայոց Հայրապետի ձեռքում միշտ պայծառ ու ծաղկած մնա «զատազան իշխանութեան մերոյ Հայրապետիս, զի օրհնեցուք զքեզ, Տէր, այժմ և յաիտեան»:

ԱՐԹՈՒՆ ՀԱՏԻՏՅԱՆ
ՊԱՐԳԵՎ ՇԱՀԱՍՋՅԱՆ

Մայր Աթոռ ս. Էջմիածին

